

Vihreiden ryhmäpuhe Tampereen kaupunginvaltuuston talousarviokokouksessa 16.11.2009 / Olli-Poika Parviainen

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja, pormestari, kaupunginvaltuutetut, konsernin viranhaltijat ja muut läsnäolijat.

Minulla on ilo pitää elämäni ensimmäinen puhujankorokeluokan vihreä ryhmäpuheenvuoro. Olkoonkin, että ajat ovat haastavat ja budjettimme erityislaatuinen, olen silti iloinen ollessani juuri tässä juuri nyt.

Vihreä valtuustoryhmä on uudistunut voimakkaasti. Seitsemän yhdestätoista valtuutetustamme on enemmän tai vähemmän uusia tulokkaita. Olemmekin joutuneet keksimään pyörän muutamaan otteeseen uudelleen. Ensi alkuun haluankin esittää kiitossanat ryhmälleni innokkuudesta ja yhteistyökumppaneillemme joustavuudesta.

Viime kevään säästökierrros oli karu palautus alas vaalilupauksen maailmasta. Hyvien asioiden priorisointi on hankalaa ja pienimmän pahan periaatteella tehtävät päätökset ovat ankeita, mutta elossa ollaan. Keväällä emme tunnetusti saaneet aikaan yli koalitorajojen ulottuvaa sopua säästöistä. Neuvottelut kariutuivat miljoonaluokan erimielisyyksiin. Kesän jäähtyttyämme päätimme, että on aika yrittää uusiksi. Vihreiden tavoitteena on kehittää päätöksentekoa kriittisesti avoimemmaksi. Yhteinen työkalu tämän tavoitteen edistämiseksi on allekirjoittamamme valtuustosopimus. Muutamien kolhujen ja asiaankuuluvan nokittelun jälkeen saimme aikaan varsin kelvollisen sovun. Ilman valtuustosopimusta tämä budjettivaltuusto olisi varmasti hyvin erilainen. Todettakoon, että myös valtuustosopimuksen ulkopuolelle jääneet ryhmät ovat osallistuneet sopimuksen valmisteluun.

Kulunut vuosi on ollut politiikalle armoton. Vaikka vihreät eivät ryvettyneetkään vaalirahaskandaalissa ja ehdokkaamme avasivat rahoituksensa etukäteen niin kunnallis- kuin eurovaaleissakin, on suomalaisen parlamentarismien ja kuntaparlamentarismien uskottavuus kokenut valtavan kolauksen. Ummehtuneella retorisella ampumisella tai kiukuttelulla ei uskottavuutta lisätä, mutta valtuustosopimuksen kaltaiset osoitukset yhteisestä vastuunkannosta toivottavasti auttavat.

Haluan kiittää pormestaria ja talousarvion valmistelijoita siitä, että valtuustosopimuksen linjaukset on huomioitu kattavasti talousarviossa. Arvoisa pormestari, olette tuottanut meille talousarvion, jossa pennejä venytetään luovasti ja jonka säästötoimen kohdentamisessa pyritään sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen.

Veronkorotukset olivat vihreille melko helppo päätös, sillä korotusten vaihtoehdot olivat selvästi huonompia: suuremman lisälainan ottaminen olisi ollut laskujen siirtämistä lastemme maksettavaksi ja menojen lisäleikkaukset olisivat vaarantaneet peruspalvelujen toimivuuden. Kiinteistövero vihreät olisivat tosin voineet korottaa vähän enemmänkin. Investoinneista vihreiden on helppo pitää kiinni, kohtuuden rajoissa.

Talousarvion henkilöstösäästötavoitteet ovat tiukat. Onneksi meillä on nyt selkeät tavoitteet ja jonkin verran valmiita työkalujakin henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseksi. Erityisesti sairauspoissaolotilastomme ovat edelleen paikoitellen absurdin korkeat. Valtuustositimuksen avaus henkilöstön nopean hoitopääsyn turvaamisesta kätkee kuitenkin sisälleen mahdollisuuden lieventää ikuisuusongelmaa ohittamalla hoitojonoja perustelluissa tapauksissa, jolloin poissaolot vähenisivät ja yksilöt joutuisivat kärsimään vähemmän.

Henkilöstöjaosto on linjannut kaupungin uuden henkilöstöohjelman painopisteeksi mm. johtamisen kehittämisen. Työilmapiiri ja työympäristö liittyvät kiinteästi johtamistapaan. Vihreät eivät usko, että kunnan byrokratia tai kaikki sen sisällä vallitsevat ajatukset ovat vielä tällä vuosituhannella. Huono työilmapiiri ja johtaminen lisäävät poissaoloja ja sairastavuutta.

Tampereen tulee työnantajana tukea henkilöstönsä yksilöllisiä valintoja ja mahdollistaa myös positiivisia joustoja niitä tarvitseville. Esitetty kuuden tunnin työpäivän mahdollistava budjettimuutos on esimerkki tällaisesta joustosta. Henkilöstön taas tulisi sitoutua yhteisiin säästötalkoisiin. Olen luottavainen sen suhteen, että kelvollinen kompromissi säästöjen toteuttamiseksi on löydettävissä.

Kaupungin tuottavuuden lisäämistavoitteissa on paljon vihreää. Hallinnon keventäminen on jo klisee, mutta on silti aidosti tärkeää siirtää enemmän käsiä asiakaspalveluun ja sinne missä kuntalaiset ovat. Sähköisten palveluiden lisääminen säästää kuluja, liikennettä, paperia ja aikaa ja vaivaa. Se on ekotehokasta ja toimiessaan myös ihan vaan tehokasta. Tekniikan hiilijalanjälki voidaan kutistaa.

Syksyn väännöt Tampereen omistajapolitiikasta ovat olleet raskaita. Vihreät eivät pelkää palvelutuotannon uusia toimintamalleja. Valtuustositimus jättää vielä paljon auki. Kaupungin omistajapolitiikka on linjattava nopeasti, jotta valtuusto ja erityisesti konsernin henkilöstö saa työrauhan.

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutettu Pekka Salmi esitti budjettisovussa olevien valtuustosopimusryhmien lisäykset ja muutokset talousarvioon. Vihreät kannattavat niitä kaikkia.

Tampere-lisä on vihreiden kannattama hanke, sillä haluamme lisätä monimuotoisuutta päivähoitoon. Lisä on osoittautunut tarpeelliseksi eikä ole vanhempien kannalta kohtuullista tai oikein, että ehtoja kiristetään, kun lisä on vasta saatu käyttöön. Aivan yhtä tärkeitä ovat tehdyt korjaukset lastensuojeluun ja perhetyöhön. Nuorten aktiivisuutta on ruokittava tarjoamalla työtä eikä lamaa saa edelleenkään maksattaa heikoimmassa asemassa olevilla. Myös päihdeongelmaiset ja asunnottomat tarvitsevat katon päänsä päälle.

Aktiivinen maapolitiikka on välttämätöntä. Piste. Kaupunkipyörähanke puolestaan voi viisaasti toteutettuna polkaista Tampereen vetovoimaisuutta eteenpäin, kunhan nyt viimeinkin saisimme keskustaankin riittävästi pyöräteitä ympärivuotiseen käyttöön. Hämeenkadun pyöräteitä onkin kiirehdittävä ja kaupunki tarvitsee lisää kevyen liikenteen suunnitteluresursseja. Kahta jälkimmäistä asiaa tämä budjetti ei ihan vielä ratkaise. Ehkä ensi kerralla.

Budjettiin lisätty satsaus Ilmasto- ja energiaohjelmaan on välttämätön, jos aiomme toteuttaa seudullisen ilmastostrategian edelläkävijäskenaariota. Tavoite edellyttää uusien käytäntöjen oppimista ja kokonaisvaltaista suunnittelu- ja kehittämistyötä kaikissa kaupungin toiminnoissa. Kyseessä on siis Sitran kanssa tehtävä yhteistyöhanke, jonka avulla Tampere voi oikeasti nousta Suomen kärkikaupungiksi ilmastonsuojelussa.

Tarvitsemme uusia käytäntöjä ja kannustimia rakentamiseen, liikkumiseen ja asumiseen. Tarvitsemme myös esimerkkejä, joita voisivat olla vaikkapa Vuoreksen tai Nurmi-Sorilan vähähiiliset asuinalueet. Lisäksi tarvitsemme hiilineutraaleiksi suunniteltuja kortteleita ja kiinteistöjä. Esimerkiksi Vuoreksen koulukeskus ja keskustan monitoimihalli voisivat olla uuden ajattelun lippulaivoja.

Ilmasto- ja energiaohjelmasta tulisikin tehdä laaja strateginen projekti, jolloin kaikkea kaupungin merkittävää suunnittelua ja rakentamista voitaisiin arvioida ilmastovaikutusten näkökulmasta. Tällainen lähtökohta olisi hyvässä linjassa myös uuden kaupunkistrategiamme kanssa.

Puheenjohtaja, seudun rakennemallin toteuttaminen on meille suuri haaste, johon meidän on vastattava heti vuodenvaihteessa hyväksymällä raideliikenteen kehittämiseen perustuva joukkoliikennejärjestelmä. Raitiotien suunnittelu on aloitettava ensi vuoden aikana. Olennaista on, että ensimmäiseksi toteutettaville linjoille tehdään nopeasti raidevaraukset ja, että linjojen varrelle suunnitellaan riittävästi maankäyttöä. Myös tiivistysrakentaminen pitää painottaa tulevana vuosina raideliikenteen ja muiden pääjoukkoliikenneväylien varrelle. Ilman nopeita tekoja kaupunkiseutu uhkaa kauniista sanoista huolimatta pirstaloitua yksityisautoradoiksi ja nukkumalähiöiksi. Vetovastuu asiassa on meillä tässä salissa.

Kun oma maailmantuskani löi joitakin vuosia sitten yli ja päätin tehdä asialle jotain liittymällä vihreisiin, en olisi uskonut sitten millään, että Tampereen kaltainen hämäläisyyden monoliitti vihertyy näin paljon ja näin nopeasti. Toisaalta ekologinen ajattelutapa tai ainakin siitä puhuminen yleistyy vauhdilla. Jopa maan hallitus on toteuttanut miljardin euron ekologisen verouudistuksen, satsannut ensimmäisen kerran yhtä paljon rata- kuin tiehankkeisiin ja tehnyt ennätyksiä uusiutuvien energiamuotojen tukemisessa. Tarvitsemme edelleen kunnianhimoa. Esimerkiksi Teiskoon sopisi kansallispuisto ympäristöystävällisen Tampereen symboliksi. Uusi Tampere tarvitsee tekoja ja teiltä hyvät valtuutetut, vihreät toivovat tukea näille teoille.